

58 תלמוד לומר הכתוב בזה שחזר וכפל זאת פר ה'תפאת' ואת שיער
 59 ה'תפאת', שיכול היה הכתוב לקצר ולכתוב זאת פר ושיער
 60 החטאת. אלא לפי שלא למדנו אלא לפר ושיער של יום הכפורים
 61 שששששין מחוץ לשלש מחנות, אכית הרשן – במקום שנקרא בית
 62 הדשן, ושם מטמאין בגדים של השורפם, כמו שכתוב (שם) 'והשורף
 63 אתם יבכס בגדיו', שאר חטאות הפנימיות שהן בכלל הנשששין, מנין
 64 שהשורפן נטמא ונטמאין בגדיו, תלמוד לומר 'תפאת' תפאת',
 65 דברי רבי יהודה.

66 רבי מאיר אומר, לרבות כל חטאות הפנימיות שהשורפן נטמא
 67 ונטמא בגדיו, אינו צריך לזה פסוק מיוחד, אלא אפשר לתלמוד זאת
 68 ממשמעות הפסוק הנזכר, שהרי הוא אומר ואת פר תפאת ואת
 69 שיער תפאת אשר הובא את דמים לכפר בקדש, שאין תלמוד
 70 לומר – לא הוצרך הכתוב לכתוב כאן 'לכפר', שהרי בפרשה זו נכתב
 71 כבר שדם הפר והשעיר נכנסים לפנים לכפר, ומה תלמוד לומר
 72 'לכפר', לימד בזה שהטעם שהשורף חטאות הפנימיות נטמא בגדים
 73 הוא משום שדמים נכנס לפנים לכפר בקודש, וממילא למדנו מכאן
 74 על כל המתקפריים בפנים, כלומר כל חטאות הפנימיות, שהשורפן
 75 מטמא בגדיו, שהרי גם הן, דמים נכנס לכפר בקודש.

76 רבי ירמיה מנבאר את ראייתו מהברייתא: ורבי יהודה שהוצרך
 77 לתלמוד זאת מכלל התיבות 'חטאת' חטאת', ולא למד זאת ממה
 78 שנכלל 'לכפר' וכדברי רבי מאיר, כי התיבה 'לכפר' לא משמעה ליה
 79 לתלמוד שכל השורף חטאות הפנימיות מטמא בגדים. מאי טעמא –
 80 מדוע, לא משום דמיפיעיא ליה לגזירה שנה – ודאי משום שצריך
 81 הוא את התיבה 'לכפר' לתלמוד ממנה בגזירה שנה כרבי שמעון, שדם
 82 חטאת חיצונה שנכנס לפנים אינו נפסל עד שיהא יוכפר ממנו בפנים,
 83 ואם כן יש לנו ראייה שרבי יהודה סובר כרבי שמעון.

הדרן עלך כל הזבחים שנתעברו

פרק תשיעי - המזבח מקדש

85 נאמר בכתוב (שמות כט לו) 'וזה המזבח קדש קדשים כל הנגע במזבח
 86 יקדש', ודרשו חכמים (הלך ע"ג) שהכוונה בזה היא שדבר פסול שעלה
 87 על גבי המזבח נתקדש להקריבה, ושוב אינו יורד מעל גבי המזבח,
 88 אמנם אין הדברים אמורים אלא בדבר שהיה מתחילתו בכלל ראוי
 89 למזבח. ובפרק זה יתבאר מי הם הראויים למזבח שאם עלו עליו לא
 90 ירדו, ומי הם שאינם ראויים שאף אם עלו ירדו.

משנה

93 משנה זו מביאה שלש שיטות, מה הוא דבר הראוי למזבח שאם עלה
 94 על גביו לא ירד אפילו כשנפסל.

95 המזבח מקדש [את] הראוי לו, כלומר, אם העלו על המזבח דבר
 96 פסול שהיה ראוי למזבח קודם שנפסל, קדשו המזבח, ושוב אין
 97 מורידים אותו מעליו. ונחלקו התנאים בגדר ראוי לו. רבי יהושע
 98 אומר, כל דבר הראוי לאישים – להיות מוקטר על האש שבמזבח,
 99 אם עלה על המזבח לא ירד, שנאמר (ויקרא א) 'היא העולה על
 100 מזבחה', מוקדה' היינו אש שעל גבי המזבח, ומעתה יש לתלמוד, מה
 101 עולה שהיא ראויה לאישים, אם עלתה כשהיא פסולה על גבי
 102 המזבח לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי לאישים, אם עלה לא ירד.

103 רבן גמליאל אומר, כל דבר הראוי למזבח – להיות עולה על גבי
 104 המזבח, אף שאינו ראוי להיות נקטר על אש המזבח, אם עלה לא
 105 ירד, שנאמר 'היא העולה על המזבח', ומאחר והוסיף
 106 הכתוב את התיבות 'על המזבח' יש לתלמוד, מה עולה שהיא ראויה
 107 לעלות על גבי המזבח אם עלתה לאחר שנפסלה לא תרד, אף כל
 108 דבר שהוא ראוי למזבח אם עלתה לא תרד.

109 עתה מבאר המשנה את החילוק בין שיש בין רבן גמליאל לרבי
 110 יהושע: אין חילוק בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע
 111 אלא לגבי הדם והנפכים שנפסלו ועלו על גבי המזבח, שרבן גמליאל
 112 אומר שמאחר ועלו לא ירדו, כיון שהיו ראויים מתחילה לעלות על

1 והוציאן למזבח – בין המזבח לפתח ההיכל, כדי להוות ממנו על
 2 המזבח, כמו שכתוב (ויקרא טו ז) 'ויצא אל המזבח אשר לפני ה'.'
 3 והכניסן שוב לבין הפרוכת והמזבח, מהו הדין. תבא וראי חר מקום
 4 הוא, היות ואין שום מחיצה בין המקום שמן המזבח לפתח ההיכל,
 5 לבין המקום שמן המזבח לפרוכת, ולפיכך אינו נפסל. או [ירמיה]
 6 שני מקומות נפרדים הם, שהרי 'ציאה' קרינא ביה – התורה קראה
 7 את המעבר בין המזבח לפרוכת, לבין המזבח לפתח ההיכל 'ציאה',
 8 וממילא נחשב לכניסת דם ונפסל. הגמרא אינה פושטת את השאלה
 9 ונשאת בתיקו.

10 שנינו במשנה: נכנס לכפר אף על פי שלא כיפר פסול, דברי רבי
 11 אליעזר. רבי שמעון אומר, עד שיכפר.

12 הגמרא מביאה ברייתא בענין מחלוקתם של רבי אליעזר ורבי שמעון:
 13 תניא, רבי אליעזר אומר, נאמר כאן (ויקרא ו ב) 'וכל חטאת אשר
 14 יובא מדמה לכפר בקודש', ונאמר להלן (שם טו ז) בענין עבודת כהן
 15 גדול ביום הכפורים 'וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר
 16 בקדש'. מה להלן בשלא כיפר – משמעות הפסוק 'בבואו לכפר
 17 בקדש' הוא, שמייד בכניסת הכהן גדול להיכל הוזהרו שאר הכהנים
 18 לפרוש מההיכל, אף שעדיין לא התחיל בעבודת הכפרה. אף כאן
 19 בשלא כיפר – אף שלא נתן מדרמה על המזבח הפנימי נפסל.

20 הברייתא מביאה את טעמו של רבי שמעון: רבי שמעון אומר, נאמר
 21 כאן, בענין חטאת שחובכס דמה לפנים 'לכפר', ונאמר להלן (ויקרא טו
 22 ב), גבי הקרבנות של יום הכפורים ואת פר תפאת ואת שיער
 23 תפאת אשר הובא את דמים לכפר בקדש יוציא אל מחוץ למחנה
 24 ושרפו באש, מה להלן מדובר בשכיפר, שהרי הכתוב מדבר על
 25 הוצאת הבשר ושריפתו שהיא לאחר זריקת הדם, אף כאן, בשכיפר.
 26 אבל אם הכניס את הדם להיכל ולא כיפר, לא פסל.

27 הגמרא מבאר את מחלוקתם של רבי אליעזר ורבי שמעון: במאי
 28 קמיפלגי – במה נחלקו, מר קבר ו-רבי אליעזר, דנין חוץ מחוץ –
 29 לומדים דין חטאת חיצונה מדין האדם שהכתוב מזהירו לעמוד בחוץ
 30 בבוא הכהן הגדול לכפר בקודש. מה האדם נאסר להכנס להיכל
 31 מיד, אף לפני הכפרה, אף דם חטאת אסור להכניסו להיכל לפני שיהא
 32 ממנו בפנים. ואין דנין חוץ מבפנים – ואין לומדים חטאת חיצונה
 33 מחטאות הפנימיות של יום הכיפורים שמצוה להוות מדמן בפנים.
 34 ומר קבר ו-רבי שמעון, דנין בהמה מבהמה, יש לתלמוד חטאת
 35 חיצונה מחטאת פנימית של יום הכפורים, משום ששתייהן בהמות,
 36 ואין דנין בהמה – חטאת חיצונה שהיא בהמה, מאדם – מאיסור
 37 שאסרה התורה על האדם להכנס לאהל מועד, שהוא גם לפני
 38 הכפרה.

39 שנינו במשנה: רבי יהודה אומר בו' אם הכניס שוגג, כשר.
 40 הגמרא מבררת את שיטת רבי יהודה. מדייקת הגמרא ממה שהכשיר
 41 בשוגג: הא – משמע, שאם הכניס לפנים מוקד פסול, ומסתפקת
 42 הגמרא, האם הכניס במזיד פסול רבי יהודה דווקא בשכיפר, וכדעת
 43 רבי שמעון, או אפילו בשלא כיפר פסול רבי יהודה, וכדעת רבי
 44 אליעזר.

45 רבי ירמיה פושט את הספק מברייתא: אמר רבי ירמיה, שנינו
 46 בברייתא, ממשמע שנאמר, מאחר שכבר נאמר (ויקרא טו ב), ואת פר
 47 תפאת ואת שיער תפאת אשר הובא את דמים (אל אהל מועד)
 48 לכפר בקדש יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש, ולמדנו מפסוק זה
 49 ששורפים מחוץ למחנה בשר חטאות הפנימיות, מה תלמוד לומר
 50 הפסוק שלאחר מכן (שם טו ב) 'והשורף אתם יבכס בגדיו', הרי כבר
 51 למדנו דיני שריפת בשר חטאות הפנימיות מחוץ למחנה מהפסוק
 52 הקודם.

53 הגמרא מקשה על שאלת הברייתא: מה שואלת הברייתא מה
 54 תלמוד לומר 'והשורף', והרי לגופיה איצטריך, ולמדנו מה שנאמר
 55 בו, שהשורף את החטאות הפנימיות חייב לכבס את בגדיו. וזה לא
 56 שמענו מהפסוק הקודם לו.
 57 הגמרא מבאר באופן אחר: אלא כונת הברייתא לשאול, מה

המשך ביאור למס' זבחים ליום שלישי עמ' א

1 גבי המזבח, וְרָבִי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר, אף על פי שעלו יִרְדּוּ, לפי שלא היו
2 ראויים להקטירם על אש המזבח, שהדם אינו נשרף אלא נזרק, וכן
3 הנסכים אינם נשרפים אלא יורדים לשיתין.
4 המשנה מביאה שיטה שלישית בענין זה: רָבִי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, בין אם
5 הַזֶּבֶחַ כָּשֶׁר וְנִסְכָּיִם הַבָּאִים עִמּוֹ פְּסוּלִין, וכגון שיצאו חוץ למקומם
6 או נטמאו, ובין אם הַנִּסְכָּיִם כְּשִׁירִים מַחֲמַת עֲצָמַן, וְאִילוּ הַזֶּבֶחַ שְׂבָאוּ

7 עִמּוֹ פְּסוּל, וְאִפְּלוּ אִם זֶה וְזֶה – בין הזבח ובין הנסכים שעמו פְּסוּלִין,
8 הדין הוא שאם עלו על גבי המזבח, הַזֶּבֶחַ לֹא יִרְדּוּ, מאחר והמזבח
9 קדשו, וְאִילוּ הַנִּסְכָּיִם יִרְדּוּ, לפי שסובר רבי שמעון שאין המזבח
10 מקדש פסולים אלא כשבאים מחמת עצמם ולא מחמת דבר אחר,
11 ולפיכך נסכים הבאים מחמת הזבח ירדו.

גמרא

הגמרא מבררת את כוונת המשנה 'המזבח מקדש את הראוי לו'.
 מדייקת הגמרא: דבר הראוי לו – (למזבח) אינן – המזבח מקדשו, אבל
 דבר שאינן ראוי לו לא – אין המזבח מקדשו. מבררת הגמרא:
 למעוטי מאי – מה כוונת המשנה למעט בזה.
 מבארת הגמרא: אמר רב פפא, למעוטי – דין זה בא למעט קמצין
 – קמצים הניטלים מן המנחה שלא קידשו אותם בקלי שרת לאחר
 שנקמצו, וממילא לא נתבררו לחלק גבוה, ואין הם ראויים למזבח,
 אם נפסלו ועלו על המזבח, ירדו.
 הגמרא מקשה על דברי רב פפא: מתקיה לה – הקשה על כך רבינא,
 מאי שנא מדעולא – מדוע שונה קומין זה שלא נתקדש בכלי מדיני
 של עולא, דאמר עולא, אימורים – אימורים של בהמה שהיא קדשים
 קלוי, שהעלן על המזבח לפני זריקת דמן – קודם שזרק את דם
 הבהמה על המזבח, אף שעשה בכך שלא כדיון, שהרי הזריקה מתרת
 להעלות האימורים על המזבח, מכל מקום לא ירדו מן המזבח, לפי
 שנעשו להמו של מוזה, כלומר, שקידשם המזבח להקטרים עליו.
 ויש ללמוד מדברי עולא שגם דבר שאינו ראוי למזבח, המזבח
 מקדשו. שהלא אימורים אלו לא נתבררו לגבוה, שהרי קודם זריקת
 הדם אין בהם מעילה, ומכל מקום אם עלו על המזבח לא ירדו, ואם
 כן אף לגבי קמצים שלא קידשו בכלי יש לומר כן, שאף שלא נתברר
 הקומין לגבוה, מכל מקום אם עלה על המזבח לא ירד.
 מתרצת הגמרא: אין לדמות קמצים שלא קידשו בכלי לאימורי
 קדשים קלים שהעלם לפני זריקת הדם, משום דהך – אימורי קדשים
 קלים לפני זריקת הדם, לא מיחסרו מעשה בגופיהו – אינם חסרים
 מעשה בגופם לעשותם ראויים למזבח, אלא על ידי זריקת הדם הם
 מתבררים לחלק גבוה, ולפיכך אף קודם הזריקה מקדשם המזבח
 לענין זה שאם עלו לא ירדו, אבל הני – קמצים שלא קידשו בכלי
 מיחסרו מעשה בגופיהו – חסרים הם מעשה בגופם כדי שיהיו
 ראויים למזבח, שצריך לקדשם בכלי שרת, ולפיכך קודם שנעשה
 בהם מעשה זה אינם ראויים למזבח ואם עלו ירדו.
 שנינו במשנה: רבי יהושע אומר כל הראוי לאישים בו' אם עלה לא
 ירד, שנאמר (ויקרא א) הווא העלה על מוקדה, מה עולה שהיא ראויה
 לאישים אם עלתה לא תרד, אף כל שהוא ראוי לאישים אם עלה לא
 ירד.
 הגמרא מבררת מדוע רבן גמליאל אינו סובר כרבי יהושע. שואלת
 הגמרא: ורבן גמליאל נמי – ורבן גמליאל, מדוע אינו מודה לדברי
 רבי יהושע שכל הראוי לאישים אם עלה לא ירד, הברית – והרי
 נאמר במקרא 'עולה על מוקדה', ויש ללמוד מכך שרק דבר הראוי
 לאישים המזבח מקדשו.
 משיבה הגמרא: ההוא – מקרא זה, 'עולה על מוקדה', אינו בא ללמד
 על פסולים שעלו על המזבח שאם ראויים הם לאישים לא ירדו, אלא
 לאהדורי פוקעין הוא דתתא – מקרא זה בא ללמד על כשרים שהיו
 על המזבח ופקעו – (קפצו) מנו, שיש להשיבם על גבי המזבח.
 שואלת הגמרא: ואידך – רבי יהושע, הסובר שמקרא זה מלמד על
 אלו שהיו ראויים לאישים ונפסלו שאם עלו לא ירדו, לאהדורי
 פוקעין מנא ליה – מנין הוא יודע דין זה ששכשרים שהיו על המזבח
 ופקעו שיש להשיבם על גבי המזבח.
 משיבה הגמרא: נפקא ליה – רבי יהושע לומד דין זה מן המקרא (שם
 א) והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח, ויש
 ללמוד ממקרא זה שכל שאכלתו האש ופקע מעל המזבח יש להשיבו
 ולהעלותו על גבי המזבח.
 שבה הגמרא ושואלת: ואידך – רבן גמליאל, הלומד דין השבת
 פוקעים מן המקרא 'עולה על מוקדה', מה ידרוש מן המקרא 'אשר
 תאכל האש'.
 משיבה הגמרא: ההוא – מקרא זה, 'אשר תאכל האש', מיבעי ליה
 – נצרך לרבן גמליאל לדין אחר, ללמד שרק עיבולי עולה אתה
 מחזיר – איברי עולה שנתעכלו ופקעו מעל המזבח יש להשיבם עליו,
 ואי אתה מחזיר עיבולי קמורת – אך אין להשיב קטורת שנתעכלה

59 ופקעה מעל המזבח הפנימי. דתני – שכך שנה רבי חנינא בר מניומי
 60 ברבי אליעזר בן יעקב, נאמר 'אשר תאכל האש את העולה על
 61 המזבח', ויש ללמוד ממקרא זה שרק עיבולי עולה שפקעו מעל
 62 המזבח אתה מחזיר, ואי אתה מחזיר עיבולי קמורת.
 63 שבה הגמרא ושואלת: ואידך – רבי יהושע, מנין לו ללמוד מן
 64 המקרא 'אשר תאכל האש' דין השבת פוקעים על המזבח, והרי
 65 מקרא זה נצרך כדי ללמד שאין מחזירים עיבולי קטורת.
 66 משיבה הגמרא: לאו ממילא שמע מינה דעיבולי עולה מהדרין –
 67 וכי אין אתה שומע ממקרא זה ממילא אף את הדין שיש להשיב
 68 איברי עולה שפקעו מעל גבי המזבח. ונמצא שיש ללמוד מפסוק זה
 69 שני דינים, האחד, שצריך להשיב עיבולי עולה שפקעו מעל המזבח.
 70 והשני, שאין להשיב עיבולי קטורת.
 71 שנינו במשנה: רבן גמליאל אומר כל הראוי בו' למזבח אם עלה לא
 72 ירד, שנאמר (שם א) הווא העלה על מוקדה על המזבח, מה עולה
 73 שהיא ראויה למזבח אם עלתה לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי
 74 למזבח אם עלתה לא תרד.
 75 הגמרא מבררת מדוע רבי יהושע אינו סובר כרבן גמליאל. שואלת
 76 הגמרא: ורבי יהושע נמי – ורבי יהושע, מדוע אינו מודה לדברי רבן
 77 גמליאל שכל הראוי למזבח אם עלה לא ירד, והברית – הרי נאמר
 78 בכתוב 'על המזבח'.
 79 משיבה הגמרא: ההוא – מקרא זה, 'על המזבח', מיבעי ליה – נצרך
 80 לו לרבי יהושע. וכך הוא מפרשו, מאי (מעמא) קאמר דהמנא – מה
 81 היא כוונת הכתוב 'על מוקדה על המזבח', שכל דבר הראוי למוקדה
 82 – לאישים, מקדש המזבח. כלומר, שלכך כל הראוי לאישים אם
 83 עלה לא ירד, משום שקדשו המזבח.
 84 שואלת הגמרא: ואידך – רבן גמליאל, הסובר שכל הראוי למזבח
 85 אם עלה לא ירד, מדוע אינו מפרש כרבי יהושע שרק הראוי לאישים
 86 מקדשו המזבח.
 87 משיבה הגמרא: אכן מודה רבן גמליאל שמקרא זה אין להוכיח
 88 כשיטתו שכל הראוי למזבח מתקדש, לפי שניתן לפרשו כדברי רבי
 89 יהושע, שרק הראוי לאישים מתקדש, אבל מוזה אהרינא בתיב –
 90 ישנו מקרא אחר שנאמר בו שהמזבח מקדש (שמות כט לז), 'כל הנגע
 91 במזבח יקדש', ובמקרא זה לא הזכיר אישים, ולפיכך יש ללמוד משם
 92 שכל הראוי למזבח גם אם אינו ראוי לאישים אם עלה לא ירד.
 93 שואלת הגמרא: ואידך – רבי יהושע, הסובר שרק הראוי לאישים לא
 94 ירד, מדוע אינו לומד ממקרא זה שאף דבר הראוי למזבח ולא
 95 לאישים אם עלה לא ירד.
 96 משיבה הגמרא: רבי יהושע סובר שיש צורך בשני מקראות כדי ללמד
 97 שכל הראוי לאישים אם עלה לא ירד. חד – מקרא אחד צריך להיבא
 98 דהיתה לה שעת הפושט – ללמד על הקרבנות שהוכשרו מתחילה
 99 להקטרה ורק לאחר מכן נפסלו, כגון שנשחטו כהלכה ולאחר מכן
 100 לנו או נטמאו או יצאו, שאם עלו על המזבח לא ירדו. וחד – והמקרא
 101 השני נצרך להיבא דלא היתה לה שעת הפושט – ללמד שאף
 102 במקום שלא הוכשר הקרבן להקטרה אלא נפסל כבר בשעת
 103 השחיטה, וכגון שחשב בשחיטתו מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו,
 104 אף בזה נאמר הדין שהמזבח מקדש את הראוי לו, שאם עלו על
 105 המזבח לא ירדו.
 106 שבה הגמרא ושואלת: ואידך – רבן גמליאל, מדוע אינו סובר כרבי
 107 יהושע שצריך שני מקראות לענין זה.
 108 משיבה הגמרא: בין דפסולין נינהו וביניהו דהמנא – מאחר
 109 שקרבנות אלו פסולים הם, ואף על פי כן ריבתה אותם התורה לענין
 110 זה שאם עלו לא ירדו, מעתה אין לחלק ביניהם, אלא לא שנת היתה
 111 לו שעת הפושט לא שנא לא היתה לו שעת הפושט – בין אם
 112 הוכשרו מתחילה להקטרה ובין אם נפסלו כבר בשעת שחיטה, נאמר
 113 בהם דין זה שהמזבח מקדשם, ואין צריך שני מקראות ללמד על כך.
 114 שנינו במשנה: רבי שמעון אומר תזבח פשר בו' ונסכים פסולין,
 115 הנסכים כשרים והזבח פסול, אפילו זה וזה פסולין, הזבח לא ירד,
 116 והנסכים ירדו.

12 וזאת תורת הנחלאות, האב מזכה את בנו בכל דבר טוב
 13 ומועיל, אשר ע"כ הנני בזה כי יקבל עליו בל"נ להיות מתעסק
 14 בכל עניני הצדקה, אשר עשה אביו ז"ל בהשתדלות גדולה,
 15 ובסדר מסודר, ויתן דעתו ולבו ע"ז.
 16 והויי הטוב הנותן תורה לעמו ישראל, אשר קדשנו
 17 במצותיו, הוא יתן לו ברכה והשפעה מרובה, ובכל אשר יעשה,
 18 יצליח ויעלה בעילוי אחר עילוי בזכות הצדקה בפועל ובכח
 19 פנימי.
 20 והיי ברכה ושלוש כאו"י והדו"ש ידידו המברכו בן מו"ר.

1 זכות התורה טהרת המצוה וקיומה במסיני לעת זקנותו,
 2 התקשרותו להוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקללה"ה נבג"מ
 3 זי"ע, יעמדו לעד וכאמרו וצדקתו עומדת לעד, בעולם העליון
 4 הזך והטהור, ותהי נפשו צרורה בצרור החיים את הוי".
 5 קובי"ה עביד עלמא תתאה כגוונא דעלי עילאה, ועשי
 6 לעילא, ובפרט ההתמסרות וההתקשרות שהן הנה מהכחות
 7 הפנימי, הנה כעבור ענין דון ועדנים בחוק הניתן כו' יזכה
 8 לעמוד לשרת את הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק', כאשר זכה
 9 להיות מקושר אליהם, ועל ידם לטוב לדי, בחייו בעלמא דינ.
 10 המקום ינחם אתכם בתוך אבלי ציון וירושלים ועינינו
 11 תחזינה בטוב כו', ויקומו כו' וירננו לפני הוי".

[אג"ק מוהרי"צ כרך יד]

המשך ביאור למס' זכחים ליום שלישי עמ' ב

36 עלו כבשים בעלי מומים על המזבח מתיים - כשהם חיים, קידשם
 37 המזבח ולא ירדו, ולפיכך כתב רחמנא - כתבה התורה 'עולה',
 38 ללמד שרק דבר הראוי לעלות על המזבח מתקדש בעלייתו, אך אין
 39 ללמוד מכך שכוונת הכתוב לרבות אף עולת העוף.
 40 שבה הגמרא ושואלת: ולמאן דמייתי ליה - לשיטת רבי עקיבא,
 41 הלומד את הדין שהמזבח מקדש מתיבת 'עולה', היא כתיב - הרי
 42 נאמר במקרא 'כבשים', ומשמע מכך שדווקא בהמה העולה על
 43 המזבח מתקדשת ולא עולת העוף.
 44 משיבה הגמרא: אי כתיב - אילו היה נאמר רק 'עולה' ולא כתיב -
 45 ולא היה נאמר 'כבשים', הנה אמינא - הייתי אומר, שכל העולה על
 46 המזבח מתקדש, ואפילו מנחה פסולה שעלתה על המזבח נתקדשה
 47 ולא תרד, לפיכך כתב רחמנא 'כבשים', ללמד שרק בעלי חיים
 48 המזבח מקדש ולא מנחה, אך אין כוונת הכתוב למעט עופות.
 49 עתה מבארת הגמרא את החילוק בין שיטת התנאים בברייתא
 50 לשיטת התנאים במשנה. מבררת הגמרא: מאי איכא - איזה חילוק
 51 בדין יש בין הני תנאי - בין אלו התנאים, רבי יוסי הגלילי ורבי
 52 עקיבא שנשנו בברייתא, להני תנאי דמתניתין - לאלו התנאים
 53 שנשנו במשנה, רבן גמליאל ורבי יהושע.
 54 מבארת הגמרא: אמר רב פפא, קמצים שנקמצו מן המנחה שקדשו
 55 בקלי שרת, איכא בינייהו - יש חילוק בדינם בין התנאים שבמשנה
 56 לתנאים שבברייתא. כלומר, באופן שנקמצה מנחה כהלכתה, וכבר
 57 הוקדש הקומץ בכלי שרת, ולאחר מכן אירע פסול בקומץ זה, ועלה
 58 על גבי המזבח, נחלקו התנאים האם המזבח מקדשו שלא ירד, או
 59 לא. לתנאי דידן - לתנאים שבמשנתנו, רבן גמליאל ורבי יהושע,
 60 לא ירדו הקמצים מעל המזבח, לפי שראויים הם בין למזבח ובין
 61 לאישים, אבל לתנאי דמתניתא - לשיטת התנאים שבברייתא, רבי
 62 יוסי הגלילי ורבי עקיבא, ירדו מעל גבי המזבח, לפי שאינם בכלל
 63 'כבשים' או 'עולה'.
 64 ריש לקיש מפרש כמה חילוקי דינים לפי שיטת התנאים שבמשנה
 65 ובברייתא: (ריש לקיש אמר), מנחה הקריבה כליל על גבי המזבח,
 66 תקבא בפני עצמה - מחמת עצמה ולא משום זבח, כגון אדם
 67 המתנדב מנחה נסכים בלא שמביא זבח, ואירע פסול במנחה זו,
 68 ולאחר מכן עלתה על גבי המזבח, לדברי פולן - לשיטת רוב
 69 התנאים, רבן גמליאל, רבי יהושע ורבי שמעון, לא תרד מעל גבי
 70 המזבח. אבל לדברי רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא

1 הגמרא מביאה ברייתא המבארת את טעמו של רבי שמעון, הסובר
 2 שנסכים הבאים מחמת הזבח אם נפטלו ועלו על המזבח ירדו, ואילו
 3 נסכים הבאים מחמת עצמם לא ירדו: תנאי בברייתא, רבי שמעון
 4 אומר, נאמר בכתוב (שם 10) 'עולה', ללמוד, שאם נפטלה העולה
 5 ולאחר מכן עלתה על המזבח נתקדשה, ומעתה יש ללמוד את דינם
 6 של כל העולים על המזבח מדין העולה, מה עולה תקבא בגלל
 7 עצמה - כשם שעולה באה מחמת עצמה, ואם עלתה לא תרד, אף
 8 כל הפאין בגלל עצמן אם עלו לא ירדו, יצאו נסכים הפאין בגלל
 9 הזבח שאפילו אם עלו ירדו.
 10 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים לגבי דין פסולים שעלו על גבי
 11 המזבח: תנאי, רבי יוסי הגלילי אומר, מתוך שנאמר (שמות כט לו) 'כל
 12 הנוגע במזבח יקדש', שומע אני - יכול הייתי לומר, שבין דבר
 13 שהוא ראוי למזבח ובין דבר שאינו ראוי למזבח, אם עלה לא ירד,
 14 תלמוד לומר - לכך הוצרך הכתוב לומר בפסוק שלאחריו וזה אשר
 15 תעשה על המזבח כבשים בני שנה שנים ליום תמיד, ומאחר ונקט
 16 הכתוב 'כבשים', יש לדמות את כל העולים על המזבח לכבשים, מה
 17 כבשים שראויין הן למזבח אם עלו לא ירדו, אף כל דבר שראוי
 18 למזבח לא ירד. רבי עקיבא אומר, שמתבת 'עולה' הנזכרת שם יש
 19 ללמוד לשאר עולין, מה עולה שראויה היא למזבח אם עלתה לא
 20 תרד, אף כל הראויה למזבח לא תרד.
 21 מבררת הגמרא: מאי בינייהו - מה חילוק יש בדין בין רבי יוסי
 22 הגלילי לרבי עקיבא. מבארת הגמרא: אמר רב אדא בר אבהו,
 23 עולת העוף פסולה שעלתה על גבי המזבח איכא בינייהו - יש
 24 חילוק בדינה בין רבי יוסי הגלילי לרבי עקיבא. מר - רבי עקיבא,
 25 מייתי לה - לומר את הדין שהמזבח מקדש את הראוי לו מתיבת
 26 'עולה', ולפיכך הוא סובר שאף עולת העוף בכלל דין זה, שאם
 27 נפטלה ועלתה על המזבח לא תרד. ומר - רבי יוסי הגלילי, מייתי לה
 28 - לומר את הדין שהמזבח מקדש מתיבת 'כבשים', ולפיכך הוא סובר
 29 שלא נאמר דין זה אלא בהמה, אבל עולת העוף שנפטלה ועלתה
 30 על המזבח תרד.
 31 שבה הגמרא ומבררת: ולמאן דמייתי לה - ולשיטת רבי יוסי הגלילי,
 32 הלומד את הדין שהמזבח מקדש מתיבת 'כבשים', הקתיב - הרי
 33 נאמר במקרא 'עולה', ואם כן יש לרבות אף עולת העוף.
 34 משיבה הגמרא: אי כתיב - אילו היה נאמר רק 'כבשים' ולא כתיב
 35 - ולא היה נאמר 'עולה', הנה אמינא - הייתי אומר, שאפילו אם